

**UCHWAŁA NR XXX/387/2021
RADY MIEJSKIEJ W ŁASKU**

z dnia 31 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Łask za rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378), części X uchwały Rady Miejskiej w Łasku Nr XX/245/2020 z dnia 27 kwietnia 2020 r. w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łasku na lata 2020-2022, zmienionej uchwałą Nr XXIV/296/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 23 września 2020 r. uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask za rok 2020 stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Łasku

Robert Bartosik

Załącznik do uchwały Nr XXX/387/2021

Rady Miejskiej w Łasku

z dnia 31 marca 2021 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ŁASK ZA ROK 2020

Wstęp

Rodzina jest podstawowym i naturalnym środowiskiem życia, funkcjonowania, rozwoju oraz wychowania człowieka i stanowi fundament funkcjonowania każdej społeczności. Rodzina często nazywana jest podstawową komórką społeczną. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmując kulturowane w rodzinie poglądy, postawy, wzory zachowania i postępowania. To, czego uczymy się w rodzinie, pozostaje w nas na całe życie. Jej kondycja warunkuje jakość całych społeczeństw i narodów.

Współcześnie zainteresowanie rodziną nieustannie wzrasta, ponieważ wszelkie zmiany w przestrzeni społecznej, politycznej, prawnej, kulturowej czy medycznej, skutkują przemianami rodzin. Wyraźnie widoczne są obecnie przeobrażenia w sposobie pojmowania instytucji małżeństwa, liczebności tworzonej rodziny, zaangażowania zawodowego jej członków, podziału ról w małżeństwie, trwałości więzi małżeńskiej oraz wypełniania swoich podstawowych funkcji. Rodzina poddana wpływom zewnętrznym, zmienia się, zmieniając jednocześnie jednostki, a zmiany te są zarówno dodatnie, jak i ujemne. Jeśli kondycja rodziny pogarsza się, to wpływa to destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa. W przypadkach dysfunkcji rodziny koniecznością jest zatem zaangażowanie wszystkich instytucji zobowiązanych do jej wsparcia i pomocy specjalistycznej. Pomoc ta powinna mieć na celu podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa rodziny w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych, poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, **Gmina Łask realizuje "Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łask na lata 2020 – 2022"**, który został przyjęty do realizacji Uchwałą nr XX/245/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 27 kwietnia 2020 r. i uchwałą Nr XXIV/296/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 23 września 2020 r. zmieniającą uchwałę Nr XX/245/2020 Rady Miejskiej w Łasku.

Program ten jest skierowany do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, a w szczególności rodzin doświadczających problemów opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej lub pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

DZIAŁ I.

ZAPEWNIENIE RODZINOM STABILIZACJI I POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO.

Zadanie 1.

Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Z kolei system świadczeń rodzinnych jest wsparciem dla rodzin gorzej sytuowanych w wychowaniu dziecka (dzieci), oraz w sytuacji kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy.

Osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie sami przezwyciężyć, mogą zwrócić się o pomoc do instytucji pomocowych, jakimi są ośrodki pomocy społecznej. Wsparcia ze strony państwa mogą oczekiwać w przypadku np.: bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, uzależnienia, ale także w przypadku trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Przepisy ustawy o pomocy społecznej nie określają zamkniętego katalogu trudnych sytuacji. Również zdarzenia losowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne czy sytuacje kryzysowe mogą być podstawą do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej. Kiedy do trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny dochodzi jeszcze ubóstwo, można ubiegać się o pomoc finansową z zakresu pomocy społecznej. Rodziny ubogie to takie, w których zgodnie z obecnie obowiązującym kryterium dochodowym, dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 528 zł. Dla osoby samotnej lub prowadzącej samotnie gospodarstwo domowe kryterium dochodowe wynosi 701 zł.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku w 2020 roku objął pomocą i wsparciem **578 rodzin** zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, w tym **137 rodzin** wiejskich, w których żyło ogółem **1036 osób**. Liczba osób, którym w formie decyzji administracyjnej przyznano świadczenie wyniosła **598 osób**. Ze świadczeń pieniężnych skorzystały **353 osoby**, w tym **97 osób** i rodzin zamieszkałych w środowiskach wiejskich. Pomocą niepieniężną ogółem objęto **245 osób**.

Najliczniejszą grupę osób i rodzin ubiegających się o pomoc i wsparcie tj. **182 rodziny** stanowią osoby i rodziny borykające się z **długotrwałą lub ciężką chorobą**. Z powodu **bezrobocia** z pomocy skorzystały **162 rodziny**, z uwagi na **ubóstwo** **154 rodziny** oraz **orzeczoną niepełnosprawność** **147 rodzin**.

W 2020 r. pracownicy socjalni MGOPS w Łasku rozpoznali **83 nowe środowiska**, natomiast **96 osób** i rodzin po dłuższym czasie ponownie ubiegało się o pomoc i wsparcie w tut. ośrodku pomocy. Celem rozeznania aktualnej sytuacji bytowej osób i rodzin pracownicy socjalni odbyli **790 pobyków w środowiskach** zamieszkania osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W związku z udzieleniem pomocy finansowej pracownicy socjalni **258** razy odwiedzili środowiska zamieszkania rodzin ubiegających się o świadczenia pieniężne. **Z uwagi na pandemię koronawirusa, odwiedziny pracowników socjalnych w środowiskach zamieszkania osób i rodzin wymagających pomocy zostały ograniczone do wizyt niezbędnych, lub wymagających interwencji.**

Rządowy program Rodzina 500 Plus ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka.

W ramach powyższego programu w 2020 r. **2927 rodzin** zamieszkujących na terenie miasta i gminy Łask otrzymało wsparcie finansowe w ramach **programu Rodzina 500 Plus**. Liczba świadczeń wypłaconych w ramach tego programu wyniosła **54 873** na łączną kwotę **27 259 311,75 zł**. Ze świadczeń rodzinnych w 2020 r. skorzystało **2135 rodzin**, w tym: z **zasiłków rodzinnych** **1307 rodzin**, zasiłków pielęgnacyjnych 498 rodzin, świadczeń pielęgnacyjnych 77 rodzin, specjalnego zasiłku opiekuńczego 32 rodziny, zasiłku dla opiekuna 2 rodziny, świadczeń rodzicielskich 73 rodziny, oraz 146 rodzin skorzystało z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się

dziecka. **Liczba wypłaconych świadczeń wyniosła 20 791 na łączną kwotę 5 932 824,05 zł.** Ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego korzystały 102 rodziny, wypłacono 1654 świadczenia na kwotę 27 259 311,75 zł.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860) rodzinie w której urodzi się żywe dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł. Nie jest ono uzależnione od dochodów osoby i rodziny. Wniosek składa się w terminie 12-miesięcy od narodzin dziecka, a warunkiem uzyskania świadczenia jest zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu. W 2020 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku wypłacił jedno takie świadczenia w wysokości 4 000,00 zł.

Uczące się dzieci i młodzież z rodzin zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej mogą ubiegać się o **świadczenia pieniężne**. Pomoc tę reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i jest realizowana w postaci **stypendiów i zasilków szkolnych** w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Jak wynika z danych Wydziału Oświaty, Kultury, Promocji i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łasku, w 2020 roku pomocą materialną w postaci stypendium szkolnego objęto **95 uczniów zamieszkałych na terenie naszej gminy**, na łączną kwotę **73 653,75 zł**, z czego 14 730,75 zł to środki własne gminy, a **58 923,00 zł** stanowią środki w ramach dotacji z budżetu państwa. Pomocą materialną w postaci zasilków szkolnych objęto **12 uczniów**, na ogólną kwotę 5 208,00 zł, środki własne gminy wyniosły 1 041,60 zł, a dotacja z budżetu państwa wyniosła 4 166,40 zł. Koszt wykonania powyższych zadań za 2020 r. wyniósł ogółem kwotę **78 861,75 zł** w tym: środki własne gminy wyniosły **15 772,35 zł**, a dotacja z budżetu państwa stanowi kwotę **63 089,40 zł**.

Karta Dużej Rodziny jest ogólnopolskim projektem wspierania rodzin wielodzietnych. Jest to system zniżek i różnych dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych jak i w firmach prywatnych. Przysługuje ona niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności

Posiadanie Karty Dużej Rodziny ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji, kultury oraz obniża koszty codziennego życia. W gminie Łask Kartą Dużej Rodziny w 2020 r. objętych zostało **47 nowych rodzin**.

Jedną z form pomocy na rzecz osób i rodzin jest **dodatek mieszkaniowy i energetyczny**. Są to świadczenia pieniężne wypłacane przez gminę na rzecz wskazanych w ustawie z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych i ustawie z dnia 10.04.1997 r. prawo energetyczne, osób o niskich dochodach, w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny. W 2020 r. wydano **141 decyzji przyznających świadczenia w postaci zryczałtowanego dodatku energetycznego na łączną kwotę 10 840,46 zł** oraz **3355 świadczeń dla 353 rodzin w ramach dodatku mieszkaniowego na łączną kwotę 654 371,27 zł**.

Pracownicy socjalni MGOPS w Łasku angażowali się również w udzielanie pomocy w formie rzeczowej dla rodzin zamieszkałych w swoich rejonach opiekuńczych. Dokonywali **zbiórek odzieży dziecięcej**, którą przekazywali rodzinom potrzebującym. Dzięki ofiarności osób prywatnych,

umeblowano pokój dziecięcy dla rodziny przeżywającej problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Dwie rodziny za pośrednictwem pracowników socjalnych zostały obdarowane paczkami Bożonarodzeniowymi dla dzieci przez prywatnych darczyńców. We współpracy z RCPS w Łodzi i ZHP Chorągiew Łódzka, **3 dzieci** z rodzin niewydolnych wychowawczo przebywało na **14 dniowym wypoczynku** w Ośrodku Szkoleniowo Wypoczynkowym ZHP „Nadwarciański Gród” w **Załączu Wielkim**. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku podjął także współpracę z Fundacją Aktywnego Kształcenia i Rekreacji Salix, dzięki której **30 dzieci** z rodzin objętych wsparciem przez tut. ośrodek spędzało część wakacji na **półkoloniach** organizowanych w ŁDK w Łasku. Dzieci uczestniczyły w różnorodnych zajęciach tj. sportowych, pierwszej pomocy, ekologicznych, tanecznych, plastycznych, grach i zabawach integracyjnych.

Zadanie 2.

Świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach programu rządowego „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023.

W ramach Programu „**Posilek w szkole i w domu**”, w 2020 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku objął pomocą **165 dzieci w formie 1 gorącego posiłku w szkołach i przedszkolach**. Stanowi to 8989 świadczeń na kwotę **39 807 zł**. Opłacano też gorące posiłki dla **9 osób dorosłych**, co stanowi 511 świadczeń na sumę **3 385 zł**. W zakresie programu ośrodek pomocy udzielał także wsparcia finansowego w postaci **zasilków celowych na zakup żywności dla 151 osób i rodzin** na kwotę **140 870 zł**. **Koszt realizacji programu w 2020 r. wyniósł ogółem kwotę 195 487 zł**, a dofinansowanie gminy Łask wyniosło 91 259 zł. Z uwagi na pandemię koronawirusa i przerwy w uczęszczaniu do szkoły dzieci i młodzieży, główny cel programu jakim jest zapewnienie dzieciom gorącego posiłku w placówkach oświatowych nie był możliwy w pełni do realizowania.

Zadanie 3.

Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Pracownicy pomocy społecznej poprzez wizyty w domach osób i rodzin objętych wsparciem, rozmowy z członkami rodzin, w wielu przypadkach mają najlepsze rozeznanie w potrzebach tych środowisk, rodzin, osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży. Wielokrotnie motywują osoby do wykonywania badań stanu zdrowia, pośredniczą w ustalaniu terminów wizyt i konsultacji lekarskich, oraz przeprowadzają rozmowy na temat zdrowego i higienicznego trybu życia swoich klientów. W pracy socjalnej przeprowadzają wstępną diagnozę sytuacji życiowej członków rodziny, określają obszary ewentualnych dysfunkcji, analizują wszelkie zmiany i organizują stosowną pomoc i wsparcie.

W 2020 roku pracownicy socjalni obejmowali monitorowaniem sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej łącznie **31 rodzin**, w których wychowywało się **74 dzieci**. Działania, które były podejmowane to między innymi: nawiązanie kontaktu z przychodniami lekarskimi tj., pielęgniarkami środowiskowymi, lekarzami pediatrami i innymi specjalistami, punktami szczepień, w celu kontroli czy rodzice dokonują obowiązkowych szczepień i realizują zalecone badania. Pracownicy socjalni pomagali również w wyznaczaniu terminów wizyt w poradniach specjalistycznych i szpitalach specjalistycznych. Zwracali się do pielęgniarek środowiskowych o wizyty domowe u rodzin wykazujących problemy w opiece i dbałości o stan zdrowia dzieci. Kolejną formą wsparcia była pomoc **3 rodzinom w skompletowaniu** i złożeniu niezbędnej dokumentacji w celu uzyskania **orzeczenia o niepełnosprawności** lub ustalenia stopnia niepełnosprawności **dla dziecka** do 16 roku życia i powyżej 16 roku życia. Udzielono również **pomocy w podjęciu rehabilitacji leczniczej przez 2 dzieci**. Pracownicy socjalni pomimo panującej pandemii koronawirusa motywowali rodziców do podjęcia działań w celu poprawy sytuacji zdrowotnej swoich dzieci, nie zawieszania leczenia, jak również wyrównywania deficytów edukacyjno – rozwojowych.

Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin przeżywających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych obejmowało również czuwanie nad **stanem higieny dzieci**

i ich ogólnym stanem zdrowia w **przypadku 7 rodzin**. W trakcie diagnozowania sytuacji rodzin często można było zauważyć, że rodzice mają niską świadomość, jak ważne jest systematyczne dbanie o zdrowie i higienę swoich dzieci. Niejednokrotnie zdarzało się, że dzieci nie miały nawyku dbania o higienę jamy ustnej i nigdy nie były u stomatologa, w związku z tym pracownicy mobilizowali rodziców do realizowania zaniechanych wizyt lekarskich, edukowali rodziców w zakresie prawidłowej higieny.

Pracownicy socjalni MGOPS w Łasku pomimo pandemii koronawirusa pozostawali w stałym kontakcie z dyrektorami szkół, wychowawcami oraz pedagogami szkolnymi. W **5 przypadkach** umówili spotkania rodziców z dziećmi w **Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej w Łasku**, jak i również w **2 przypadkach** skierowali rodziców na **konsultacje z psychologiem w Punkcie Konsultacyjnym** przy MGOPS w Łasku.

Zadanie 4.

Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych MGOPS w Łasku.

Praca socjalna ma na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna może przyjmować zróżnicowane formy, od pomocy doraźnej, aż po długofalowe działania skierowane na wspieranie rozwoju jednostek, grup i całych społeczności. Podstawowym jej celem jest niesienie pomocy ludziom w bardzo różnych sytuacjach, nie tylko w trudnościach materialnych, ale także psychicznych, emocjonalnych, a nawet duchowych. Praca socjalna obejmuje więc wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym załatwieniu konkretnych trudnych spraw życiowych.

W zakresie szeroko rozumianej **pracy socjalnej i poradnictwa w 2020 r. pracownicy socjalni podjęli 598 działań w stosunku do osób i rodzin** zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, w tym **226 osób i rodzin** zamieszkałych w rejonach wiejskich. W celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej rodzin zawarto **15 kontraktów socjalnych**, w tym 9 kontraktów (B) w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i 6 kontraktów (A) w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Kontraktami socjalnymi zostało objętych łącznie 36 osób. Z dokonanych ocen realizacji kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych wynika, że w 4 przypadkach poczynione ustalenia zostały częściowo zrealizowane przez Klientów i dotyczyły one rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy. Pozostałe osoby mimo podjęcia się zobowiązań w ramach kontraktu, nie zrealizowały założonych celów.

DZIAŁ II.

UDZIELANIE WSPARCIA I POMOCY RODZINOM PRZEŻYWAJĄCYM TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZEJ ORAZ POPRAWA JAKOŚCI SPRAWOWANEJ OPIEKI NAD DZIEĆMI PRZEZ RODZICÓW BIOLOGICZNYCH.

Zadanie 1.

Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą i wsparciem.

Rodziny wymagające specjalistycznego wsparcia mogły korzystać z pomocy **Punktu Konsultacyjnego w Łasku mieszczącego się przy ul. Batorego 31**, w którym specjaliści z zakresu psychologii, pedagogiki i terapii uzależnień nieodpłatnie udzielają wsparcia i fachowej pomocy wszystkim osobom potrzebującym. Dodatkowe wsparcie stanowi również poradnictwo prawne.

Punkt Konsultacyjny odgrywa ważną rolę w lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób potrzebujących. W ciągu ostatnich lat znacząco zmodyfikował swoją rolę i zakres porad, udzielając

pomocy następującym grupom klientów tj: osobom uzależnionym, współuzależnionym, doświadczającym przemocy w rodzinie i osobom stosującym przemoc. Oznacza to, że świadczona pomoc stała się bardziej interdyscyplinarna, zarówno pod względem jakości jak i zakresu świadczonych usług oraz pod względem specyfiki osób które trafiają do punktu.

Celem głównym Punktu Konsultacyjnego jest:

- poradnictwo i doradztwo psychologiczne,
- wsparcie i motywowanie,
- działalność profilaktyczna, edukacyjna i informacyjna

Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ma na celu przede wszystkim zapobieganie degradacji rodziny i pomóc jej w wyjściu z kryzysu poprzez udzielanie porad i wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych różnymi problemami. Cele i zadania Punktu Konsultacyjnego realizowane są przede wszystkim poprzez indywidualną pracę z klientem. Wszelkie usługi świadczone przez zatrudnionych w Punkcie specjalistów są nieodpłatne, anonimowe i skierowane do mieszkańców miasta i gminy Łask.

W celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się choroby COVID 19 wywołanej wirusem SARSCoV-2, Punkt Konsultacyjny zawiesił swoją działalność na okres od 15 marca do 30 kwietnia 2020 r. W miesiącu maju i czerwcu udzielano pomocy w formie teleporad, natomiast od sierpnia do grudnia 2020 r. specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym udzielali wsparcia w formie mieszanej, tj. w postaci indywidualnych porad i konsultacji z zachowaniem reżimu sanitarnego, jak również w formie teleporad.

W Klubie Abstynenta „Merkury” w Ostrowie zatrudniona była 1 osoba prowadząca terapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. W okresie od I do III 2020 r. z indywidualnych spotkań skorzystało tam 10 osób, którym udzielono łącznie 33 porady.

Główne problemy, z jakimi w okresie od stycznia do grudnia 2020 roku zgłaszały się osoby i rodziny do **Punktu Konsultacyjnego w Łasku** to:

- problemy związane z uzależnieniem własnym i członka rodziny,
- trudności w komunikacji w rodzinie,
- kryzysy osobiste i rodzinne związane z pandemią i izolacją społeczną oraz zawodową,
- konflikty pokoleniowe (rodzice-dzieci), szczególnie związane z izolacją domową wywołaną pandemią,
- problemy osobiste (braki w asertywności, niskie poczucie własnej wartości, nieradzenie sobie z emocjami, wstyd i poczucie winy),
- depresja, zaburzenia dwubiegunowe (gdzie szukać wsparcia, jak radzić sobie z trudnymi sytuacjami, jak odbudować siły), jak radzić sobie z depresją dziecka
- agresja jednego ze współmałżonków, szukanie pomocy dla siebie i związku
- przejawy agresji słownej i fizycznej u dzieci i młodzieży, zwłaszcza w wieku gimnazjalnym, postawy buntu, braku szacunku, negatywizm w stosunku do osób dorosłych i rówieśników.

Zadaniem Punktu Konsultacyjnego jest informowanie, motywowanie oraz wspieranie osób, które chcą poradzić sobie z nałogiem, problemami osobistymi, opiekuńczo – wychowawczymi, czy przemocą w rodzinie.

Specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym w 2020 roku udzielili wsparcia 97 osobom i rodzinom, podczas 253 spotkań konsultacyjnych. Z porad telefonicznych skorzystało 66 osób i rodzin, natomiast z powodu uzależnień korzystały ze wsparcia specjalistów 24 osoby. Porad prawnych i konsultacji udzielono 144 osobom. Zatrudniony w Punkcie Konsultacyjnym psycholog uczestniczył także w spotkaniach Grup Roboczych

w ramach prowadzonych procedur Niebieskiej Karty dotyczących **13 rodzin**. Psycholog wspólnie z pracownikami socjalnymi odbyła również **7 wizyt w środowisku zamieszkania** osób i rodzin potrzebujących fachowego wsparcia.

Zadanie 2.

Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.

We współczesnym świecie istnieje wiele zagrożeń, które mogą dotknąć każde ognisko domowe. Każda z rodzin boryka się z problemami dnia codziennego, które musi pokonywać. Są jednak rodziny, które nie potrafią wypełniać należycie swych funkcji, a pozostawienie ich bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej zapewne spowoduje wzrost zjawiska ich dalszej degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Jednym z mierników „zdrowej”, dobrze funkcjonującej rodziny jest jej niezależność od czynników patologicznych, w tym zwłaszcza od nałogów - alkoholizmu, narkomanii, przemocy fizycznej i psychicznej, dewiacji, chorób psychicznych, itp.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w Polsce **leczenie uzależnienia od alkoholu jest dobrowolne**. Wyjątkiem jest sytuacja sądowego zobowiązania do leczenia. Leczenie zaburzeń wynikających z używania alkoholu **jest bezpłatne, również dla osób które nie posiadają dostępu do świadczeń zdrowotnych**. Leczenie osób uzależnionych od alkoholu reguluje *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (t.j. Dz. U. z 2019 poz. 2277 z 2020 r. poz.1492). Przepisy prawa nie dają możliwości nałożenia przymusowego leczenia. Sąd, wydając postanowienie, zobowiązuje jedynie uczestnika do podjęcia leczenia, a jedyny przymus stosowany jest na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę i do placówki leczniczej. Wniosek do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego mogą złożyć jedynie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Prokuratura.

Obok zadań które dotyczą regulacji sprzedaży i spożywania alkoholu na terenie gminy oraz działań edukacyjnych i informacyjnych, istotną działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi rozpatrywanie wniosków o podjęcie działań zmierzających do zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. Wniosek taki może zostać złożony przez członka rodziny osoby uzależnionej, pracownika socjalnego, Policję, Prokuraturę. Istnieją jednak konkretne przesłanki o charakterze społecznym, z których przynajmniej jedna musi być spełniona, aby wniosek był zasadny: osoba nadużywająca alkoholu powoduje rozpad więzi rodzinnych, uchyla się od pracy, demoralizację nieletnich, albo systematycznie zakłóca spójność i porządek publiczny.

Jak wynika z otrzymanych danych z Urzędu Miejskiego w Łasku, do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku w 2020 r. wpłynęły 43 nowe wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego oraz rozpatrywano 5 wniosków z roku 2019. Na zlecenie Gminnej Komisji, pracownicy socjalni Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku przeprowadzili 16 wywiadów środowiskowych z osobami kierowanymi na leczenie odwykowe. W 2020 r. 29 wniosków skierowano do Sądu Rejonowego w Łasku Wydział Rodzinny i Nieletnich, który w oparciu o opinię biegłych zobowiązuje osobę uzależnioną do podjęcia leczenia odwykowego. Sąd w swoim postanowieniu wskazuje, czy osoba ma być objęta leczeniem stacjonarnym, czy też ambulatoryjnym oraz czy nad wykonaniem postanowienia ma czuwać kurator sądowy. Na wniosek Prokuratury Rejonowej w Łasku pracownicy socjalni przeprowadzili 33 wywiady środowiskowe z osobami wobec których prokuratorzy wystąpili z wnioskami o zastosowanie leczenia odwykowego. Jak wynika z danych w 2020 r. Komisja monitorowała 13 wniosków osób pozostających w kontakcie z Poradnią Odwykową w Łasku, Punktem Konsultacyjnym lub Stowarzyszeniem Abstynentów Klubu „Merkury” w Łasku. Dwa wnioski

zostały wycofane przez wnioskodawcę, a jeden wniosek przesłany do innej Komisji ze względu na właściwość miejscową. Trzy wnioski pozostały nierozpatrzone przez Komisję z uwagi na aktualnie spełniany obowiązek leczenia odwykowego (który trwa 2 lata od wydania postanowienia Sądu w sprawie). Podejmowane przez GKRPA działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym w Łasku w 2020 r. udzielili wsparcia 24 osobom i rodzinom, borykającym się z uzależnieniem od alkoholu.

W Klubie Abstynenta „Merkury” w Ostrowie zatrudniona była osoba prowadząca terapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. W okresie od I do III 2020 r. z indywidualnych spotkań skorzystało 10 osób, którym udzielono łącznie 33 porady. Dwie osoby z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków odbywały sesje indywidualne. Na spotkaniach w Klubie omawiano problemy radzenia sobie z nawrotami picia i głodem alkoholowym. Udzielano też systematycznego wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych i osobistych.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyka społeczności na całym świecie, niezależnie od wieku, miejsca zamieszkania, płci, rasy, wykształcenia, statusu społecznego czy wyznania. Bez względu na formę, jaką przybiera, prowadzi zawsze do nieodwracalnych zmian w psychice osoby, której dotyczy, powodując ból i cierpienie, tym bardziej że pochodzi od osób najbliższych, stanowiących rodzinę.

Zgodnie z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to jednorazowe lub wielokrotne umyślne działanie bądź zaniechanie działania, które narusza prawa bądź dobra osobiste członków rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących albo gospodarujących, w szczególności jeśli zachowania te narażają te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszają ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołują cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Niebieska Karta to nie tylko dokument, ale ogół wszystkich podejmowanych działań w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Ofiarą przemocy jest osoba dotknięta takimi negatywnymi działaniami ze strony innego członka rodziny.

Na terenie Miasta i Gminy Łask funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do zadań którego należy min. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, czy inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.

W roku 2020 miały miejsca 3 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego: 11 maja, 17 czerwca oraz 30 listopada. Ostatnie ze spotkań odbyło się on-line, dwa pierwsze stacjonarnie z zachowaniem reżimu sanitarnego. W tym czasie rozpatrzono 7 procedur Niebieskich Kart, które zostały rozpoczęte w 2019 roku, z czego 6 zostało zamkniętych.

Zadanie 3.

Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mogą otrzymać wsparcie od gminy w formie asystenta rodziny. Asystent rodziny ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej rodziny i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci

znajdują się pod pieczęcią zastępczą, rolą asystenta jest działanie na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji wspólnie nakreślonego z rodziną planu pracy.

W 2020 r. zatrudniony w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łasku **asystent rodzinny obejmował wsparciem 11 rodzin zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, w których wychowywało się 30 dzieci, prowadził też monitoring 3 rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny.**

Asystenturą objęto pięć rodzin pełnych i sześć rodzin niepełnych, w których dzieci pozostawały pod opieką matki, w tym w 1 rodzinie czworo dzieci od 2013 roku przebywa w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej, a troje pozostaje pod opieką matki. W dwóch rodzinach dzieci zostały czasowo zabezpieczone w Placówce Opiekuńczo -Wychowawczej (na czas trwania sprawy w Sądzie Rodzinnym). W ośmiu rodzinach nadzór prowadzili kuratorzy społeczni i zawodowi. Z przywilejów z zakresu tzw. ustawy „za życiem” w minionym roku nie korzystała żadna rodzina.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta były: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność.

W związku z pandemią koronawirusa od marca 2020 r. praca asystenta odbywa się głównie w formie zdalnej, tzn kontaktów telefonicznych i mailowych z rodzinami objętymi wsparciem.

W wyjątkowych przypadkach asystent odwiedzał rodziny w ich środowisku zamieszkania, jak również spotykał się z członkami rodzin w siedzibie ośrodka na indywidualnych rozmowach wspierając poszczególne osoby.

Asystent rodziny wspierał rodziny, aby w przyszłości samodzielnie potrafiły pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Towarzyszył rodzicom we wprowadzaniu zmian w ich myśleniu, zachowaniu i otoczeniu, które są konieczne do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Asystent uczył rodziców, jak prawidłowo wychowywać i sprawować opiekę nad dziećmi, między innymi przekazując informacje na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych, uświadamiania rodziców jaką pełnią rolę wobec dzieci, pokazując korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców. Dostarczał informacji dotyczących sposobów i miejsc spędzania wolnego czasu z dziećmi. W czasie kontaktów z rodzinami pokazywał, jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia i je egzekwować, jak pomagać dzieciom w odrabianiu lekcji. Asystent rodziny wpajał umiejętności wychowawcze oraz umiejętności organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków między poszczególnymi członkami rodziny, zachęcał do okazywania dzieciom miłości i troski. Motywował rodziców do dbałości o zdrowie, edukację i rozwój dziecka, do kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci, pokazywania korzyści z uczęszczania dziecka do szkoły czy przedszkola. Pomimo panującej pandemii koronawirusa utrzymywał kontakty z nauczycielami, pedagogami szkolnymi, placówkami służby zdrowia. W razie niepokojących objawów w zachowaniu dziecka motywował rodziców do zdiagnozowania stanu zdrowia, poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innych medycznych poradniach specjalistycznych. U części rodzin asystent zauważał wyuczoną bezradność dorosłych, którzy wykazywali się brakiem mobilizacji do działania, a ich postawy były w dużej mierze roszczeniowe. Niektóre rodziny wymagały wskazania kierunku działania i kontrolowania tych działań. Dwie z rodzin borykały się z problemem natury mieszkaniowej (wypowiedzenie umowy najmu przez ZGM), ostatecznie sprawa trafiła do sądu o ich eksmisję. W trzech rodzinach toczyły się postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej, w tym 1 rodzinę objęto nadzorem kuratora. W dwóch rodzinach na czas trwania postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej, pięcioro dzieci zostało zabezpieczonych tymczasowo w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łasku. W jednej rodzinie orzeczono rozwód

małżonków z powodu nadużywania alkoholu i nie podejmowania leczenia odwykowego przez ojca dzieci. W dwóch rodzinach wystąpiono o podwyższenie alimentów na utrzymanie dzieci. Jedna sprawa zakończyła się pozytywnie, zaś druga nadal jest rozpatrywana przez Sąd Rodzinny. Jedna z rodzin zakończyła współpracę z asystentem przed wyznaczonym terminem, z uwagi na osiągnięcie pełnoletności matki i uzyskaniem praw rodzicielskich. Jedna z matek po wielu namowach asystenta zdecydowała się na diagnozowanie dziecka w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łasku, czego efektem jest uzyskanie przez dziecko potrzeby kształcenia specjalnego oraz zajęć z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju. Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci, co wymaga dość długiej pracy.

Zadanie 4.

Wspieranie rodzin w organizowaniu czasu wolnego dzieciom po zajęciach szkolnych, pomoc w nauce, nadrabianiu zaległości szkolnych, rozwijanie zainteresowań i pasji dzieci i młodzieży.

Do form wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych należy prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci, co zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, stanowi jedno z zadań obowiązkowych gminy. **Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku prowadzi na terenie miasta i gminy Łasku 8 placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego z planowaną liczbą 160 miejsc.** Placówki znajdują się w: Łasku ul. Stefana Batorego 31, ul. Toruńska 1, oraz w Wiewiórczynie, Wrzeszczewicach, Bałuczu, Okupie, Teodorach i Łopatkach. Placówki Wsparcia Dziennego zapewniają dzieciom: - opiekę w godzinach popołudniowych w dni nauki szkolnej, - pomoc w nauce, - organizują czas wolny, zabawę, zajęcia sportowe oraz zajęcia umożliwiające rozwój zainteresowań.

Z uwagi na panującą pandemię koronawirusa, w pierwszym półroczu placówki funkcjonowały w okresie od 7 stycznia do 12 marca 2020 r. Zgodnie z kolejnymi poleceniami Wojewody Łódzkiego (z dnia 11 marca 2020 r., 24 marca 2020 r., 8 maja 2020 r.), wydanymi w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjach kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz.374) w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 i wydawanymi na podstawie poleceń Wojewody Łódzkiego Zarządzeniami przez Kierownika Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku, **działalność placówek wsparcia dziennego była zawieszona.** W nowym roku szkolnym, działalność Placówki Wsparcia Dziennego wraz z filiami **wznowiono od 12 października 2020 r.** Ze względu na brak zainteresowania taką formą wsparcia przez dzieci i rodziców, Filia Placówki Wsparcia Dziennego w Bałuczu, nie podjęła działalności. Na podstawie poleceniem Wojewody Łódzkiego z dnia 27.10.2020 r. znak pisma: ZRPS-III.9421.144.20202, w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej COVID-19 w okresie **od 2 listopada 2020 r. do odwołania ponownie wprowadzono czasowe zawieszenie działalności Placówki Wsparcia Dziennego w Łasku przy ul. Batorego 31 wraz z filiami.**

Głównym zadaniem prowadzonych placówek jest zapewnienie dzieciom bezpiecznych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego od zajęć szkolnych, wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych. W każdej placówce prowadzone były zajęcia profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień oraz zajęcia wychowawcze. Zajęcia w placówkach realizowane były według stałego harmonogramu dnia, zaczynając od odrabiania lekcji i pomocy w nauce, poprzez zajęcia wspierające i zajęcia rozwijające zainteresowania oraz umiejętności dzieci, takie jak: zajęcia plastyczne, taneczne, twórcze, teatralne, sportowo-rekreacyjne. Wszyscy wychowankowie placówek objęci byli pomocą w formie dożywiania w postaci podwieczorku, ciepłych napojów i owoców. Podczas pobytu w placówkach dzieci miały

także możliwość korzystania z komputerów oraz pomocy dydaktycznych w postaci słowników, lektur i encyklopedii.

Celem prowadzonych placówek jest również niesienie pomocy dzieciom w pokonywaniu i rozwiązywaniu trudności życiowych, rodzinnych, szkolnych, stała współpraca z rodziną wychowanka, szkołami, doradztwo psychologiczne – pedagogiczne.

Zadanie 5.

Pozyskiwanie kandydatów do współpracy w celu pełnienia funkcji rodzin wspierających.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do pomocy rodzinie przeżywającej problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych asystent rodziny i pracownik socjalny mogą podejmować działania mające na celu zaktywizowanie lokalnego otoczenia rodziny i objęcie rodziców biologicznych wsparciem w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci przez rodziny wspierające.

Rodzina wspierająca to rodzina posiadająca odpowiednie predyspozycje osobowościowe, znajdująca się w bezpośrednim otoczeniu dziecka (sąsiedzi, krewni, znajomi, przyjaciele) i gotowa objąć pomocą w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych inną rodzinę, przeżywającą trudności. Rodziną wspierającą mogą być więc osoby spokrewnione, jak i osoby pochodzące ze środowiska sąsiedzkiego czy też przyjaciele, którzy znają rodzinę i interesują się jej sytuacją oraz są gotowi jej pomóc. Rodzina wspierająca ma więc na celu aktywną pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji w rodzinie wspieranej.

Rada Miejska w Łasku w dniu 28.10.2020 r. podjęła Uchwałę Nr XXV/320/2020 dotyczącą „ustalenia zasad ustanawiania rodziny wspierającej i określenia zasad zwrotu kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające w związku z udzielaniem pomocy rodzinom wspieranym”.

W 2020 r. pomimo zamieszczonego ogłoszenia o naborze kandydatów na rodziny wspierające na stronie internetowej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku, tablicach informacyjnych, jak również propagowaniu idei rodzin wspierających w środowisku lokalnym przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, nie wpłynęły do ośrodka żadne kandydatury do podjęcia się tej roli. Informacje dotyczące naboru kandydatów na rodziny wspierające przekazano również do placówek oświatowych i placówek służby zdrowia funkcjonujących na terenie gminy. W związku z brakiem kandydatów do pełnienia tych ról, w 2020 roku nie organizowano w tym zakresie stosownych szkoleń i nie poniesiono wydatków związanych z finansowaniem kosztów udzielanej pomocy przez rodziny wspierające.

DZIAŁ III.

DOSKONALENIE SYSTEMU WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I PODMIOTAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ RODZINY.

Zadanie 1

Współpraca instytucjonalna na rzecz rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe oraz monitoring sytuacji dzieci w tych rodzinach.

Mówiąc o współpracy instytucjonalnej na rzecz rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe, należy również odnieść się do ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z ustawy tej wynika, że obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej, które to realizują ten obowiązek między innymi we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, podmiotami oświaty i leczniczymi, kościołami czy organizacjami społecznymi.

Korzystanie z możliwości współpracy z tymi podmiotami, które mogą posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej, zapewnia pełną i skuteczną identyfikację, a następnie ocenę sytuacji osób potrzebujących pomocy.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w 2020 r. podejmował 657 razy współpracę z instytucjami i organizacjami. Najczęściej współdziałał z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Łasku, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku, Powiatowym Urzędem Pracy w Łasku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łasku, innymi jednostkami pomocy społecznej, a także organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób potrzebujących pomocy takimi jak: **Belchatowskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar Markot w Belchatowie, Stowarzyszenie „Nasza Kolumna”, Fundacja Magnifikat, Fundacja TVN” nie jesteś sam” oraz łaskimi parafiami.** Zdecydowanie najczęstszą formą współpracy była wymiana informacji, opinii i doświadczeń, pomiędzy instytucjami.

W celu rozwiązania trudnych sytuacji życiowych swoich podopiecznych, pracownicy socjalni w 231 przypadkach podejmowali współpracę z dzielnicowymi KPP w Łasku, w 110 przypadkach nawiązano współpracę z Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi, w 108 przypadkach z placówkami oświatowymi. W rozwiązanie trudnych sytuacji życiowych 81 osób i rodzin włączono przedstawicieli instytucji państwowych i samorządowych, a w 74 przypadkach pracowników służby zdrowia. Na podkreślenie zasługuje też współpraca z sołtysami i środowiskiem sąsiedzkiem wielu rodzin, które potrzebowały pomocy i wsparcia w czasie domowej kwarantanny z powodu zakażeń lub konieczności pozostawania w izolacji w związku z pandemią koronawirusa.

W celu wspierania i monitorowania rodzin w zakresie wypełniania przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, **pomimo pandemii koronawirusa, pracownicy socjalni w 9 przypadkach** wraz z dzielnicowymi KPP w Łasku odwiedzali rodziny zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łask. Celem wspólnych wizyt było sprawdzenie funkcjonowania rodzin w środowisku, nadzór i opieka nad dziećmi, sposób wywiązywania się z codziennych obowiązków domowych. Wśród zagadnień dotyczących współpracy z Komendą Powiatową Policji w Łasku znalazło się też prowadzenie procedury Niebieskich Kart i uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Współpraca międzyinstytucjonalnej przynosi wiele korzyści zarówno w zwiększeniu skuteczności udzielanej rodzinom pomocy, jak i wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy jednostkami i dostęp do wypracowanych standardów. Wzajemne współdziałanie ma również wielki wpływ na zwiększenie kontroli społecznej nad działaniami pomocowymi prowadzonymi przez podmioty życia publicznego, jak również formalne i merytoryczne zbliżenie do siebie instytucji.

Zadanie 2.

Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodziców, sprawowana jest nad dzieckiem piecza zastępcza. Dotyczy to rodziców, którym w drodze postępowania sądowego władza rodzicielska została zawieszona lub ograniczona, bądź zostali jej pozbawieni.

Art.191. ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek ponoszenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz w formie instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi koszty:

-10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

-30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

-50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie gminy Łask jest powiat Łaski. Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Łaskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W 2020 roku w pieczy zastępczej przebywało 31 dzieci, w tym:

11 dzieci umieszczonych jest w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łasku,

1 dziecko umieszczone jest w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Porszewicach,

15 dzieci umieszczonych jest w spokrewnionej rodzinie zastępczej,

3 dzieci umieszczonych jest w niezawodowej rodzinie zastępczej,

1 dziecko umieszczone jest w zawodowej rodzinie zastępczej.

Na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej w 2020 roku gmina Łask wydatkowała kwotę 245 885,92 zł. W przypadku 17 dzieci gmina Łask finansuje 50% kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej, w przypadku 8 dzieci koszty gminy wynoszą 30%, natomiast w odniesieniu do 6 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej koszty gminy stanowią 10% ogółu wydatków.

Umieszczenie dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej, powinno mieć charakter tymczasowy i powinno służyć powrotowi dziecka do jego rodziny. Piecza zastępcza powinna być uzupełnieniem pieczy rodzicielskiej, nie zaś formą, która pieczę rodzicielską zastępuje z założenia na zawsze.

Zadanie 3.

Doskonalenie kadry pracowników realizujących zadania Programu.

Jedną z powszechnych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest uczestnictwo w różnego rodzaju kursach i szkoleniach specjalistycznych, podnoszących poziom dotychczasowej wiedzy oraz umożliwiających zdobycie profesjonalnych kompetencji.

Specyfika zawodu pracownika socjalnego polega na tym, że w praktyce zawodowej realizowana jest nie jedna rola zawodowa, a kilka ról. Zakres ról zawodowych zależy z kolei od specyficznych zadań, jakie pracownik realizuje wobec klienta, instytucji oraz społeczności. W świetle ustawy o pomocy społecznej pojawia się wyraźny wzrost oczekiwań posiadania przez pracowników znacznie szerszych umiejętności. Rozwiązaniem dla dynamicznego rozwoju instytucji pomocy społecznej, zmieniających się przepisów regulujących pracę jednostek jak i zwiększone oczekiwania Klientów korzystających z tejże pomocy, jest doskonalenie kadry pracowniczej poprzez udział w kursach i szkoleniach.

W 2020 r. pracownicy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku **brali udział w 7 kursach doszkalających**, z których skorzystało **ogółem 17 osób**. Z uwagi na pandemię koronawirusa w Polsce szkolenia te odbyły się drogą on-line.

1. Szkolenie z dnia 13 lutego 2020 r.

„Zmiany w ubezpieczeniach społecznych ZUS w 2020 r.” - 1 osoba

2. Szkolenie z dnia 4 marca 2020 r.

„Regulacje w zakresie postępowania egzekucyjnego w pomocy społecznej w świetle ustawy i KPA” – 2 osoby

3. Szkolenie z dnia 23 lipca 2020 r.

„Zmiany i nowelizacja ustawy o finansach publicznych” – 10 osób

4. Szkolenie z dnia 10 sierpnia 2020 r.

„Kto może ubiegać się o dopłatę do dodatku mieszkaniowego według nowego programu w ramach tarczy antykryzysowej? Jakiego przepisy stosować przy obliczaniu dodatku, co wliczamy do dochodu, a co jest wydatkiem? Jaki tytuł prawny do lokalu upoważnia do złożenia wniosku o dodatek mieszkaniowy?” - 1 osoba

5. Szkolenie z dnia 16 września 2020 r.

„Warsztat Zamówień Publicznych dla początkujących i średnio zaawansowanych z uwzględnieniem nowego prawa zamówień publicznych.”- 1 osoba

6. Szkolenie z dnia 30 września 2020 r.

„Rozwiązywanie problemów wynikających z różnic międzykulturowych.”- 1 osoba

7. Szkolenie z dnia 7 grudnia 2020 r.

„Jakiego przepisy stosować przy obliczaniu dodatku mieszkaniowego, co wliczamy do dochodu, a co jest wydatkiem? Jaki tytuł prawny do lokalu upoważnia do złożenia wniosku o dodatek mieszkaniowy? Zasady przyznawania dodatku mieszkaniowego z mocą wsteczną.” - 1 osoba.

Ważnym powodem, dla którego warto uczestniczyć w szkoleniach, jest zdobywanie wiedzy, której nie znajdzie się w książkach czy na stronach internetowych, dlatego tak istotne jest uczestnictwo pracowników ośrodka w kursach i szkoleniach.

Monitoring i ewaluacja Programu.

Monitoringiem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask na lata 2020 - 2022” zajmuje się Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań otrzymanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań. Celem prowadzonego przez ośrodek bieżącego monitoringu była obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiały się podczas realizacji poszczególnych zadań.

Realizatorzy oraz partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask starali się poprawiać sytuację dziecka i rodziny, poprzez systematyczną pracę na rzecz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin, ograniczanie zjawisk patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka w ramach swoich kompetencji.

Rodziny zamieszkałe na terenie miasta i gminy Łasku objęte były różnymi formami pomocy finansowej, rzeczowej, jak również w postaci usług opiekuńczych. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, mogą otrzymać pomoc w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. Rolę tę na terenie naszej gminy pełniło 8 placówek wsparcia dziennego z łączną ilością 160 miejsc. Niestety z uwagi na pandemię koronawirusa, przez większość roku szkolnego placówki te miały zawieszoną działalność. Dzięki współpracy z instytucjami, 33 dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, pomimo pandemii spędziło wakacje na półkoloniach i koloniach w stancji harcerskiej.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku systematycznie prowadzi interdyscyplinarne działania skierowane do rodzin wychowujących dzieci, a zwłaszcza rodzin

niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, wykorzystując wsparcie ze strony wszystkich służb i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, tj. sądu, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych. Pandemia koronawirusa niestety w pewnym stopniu ograniczyła realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask, głównie w zakresie szeroko pojętej pracy środowiskowej, świadczonej dla rodzin w bezpośrednim miejscu ich zamieszkania.

W ramach realizowanego Programu zbudowano system monitoringu rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Pomimo pandemii sprzyjała temu międzyinstytucjonalna wymiana informacji, wzajemnego wsparcia i przez wiele lat wypracowanych form współpracy. Rodziny zagrożone kryzysem wymagają specjalistycznego wsparcia w formie poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień oraz terapii indywidualnej, grupowej i rodzinnej. W naszej gminie funkcjonują placówki oferujące bezpłatne poradnictwo i terapię. Mieszkańcy zostali zabezpieczeni w kwestii porad prawnych, sytuacji trudnych, związanych z przemocą, uzależnieniami czy problemami rodzinnymi. Z dokonanej analizy potrzeb jak również wniosków specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym w Łasku wynika, że pandemia koronawirusa spowodowała nasilenie pewnych problemów w rodzinach, jak i powstanie nowych, nieprzewidzianych w programie potrzeb, związanych z: izolacją domową rodzin, lękiem o zdrowie a nawet życie, problemów zdrowotnych, kłopotów z edukacją dzieci związaną ze zdalnym nauczaniem, brakiem fachowej pomocy w nadrobieniu przez dzieci zaległości szkolnych, problemami z zabezpieczeniem dla nich opieki. Sytuacja ta jak obserwujemy powoduje wzrost zapotrzebowania na specjalistyczną pomoc dla rodzin i dzieci ze strony psychologów i psychoterapeutów. Stan przedłużającej się pandemii w naszej ocenie spowoduje też dodatkowe zapotrzebowanie na wsparcie asystentów rodziny, na pracę z rodzinami, w których ujawniły się problemy opiekuńczo – wychowawcze jak i pracy z rodzinami, w których wypracowane wcześniej pozytywne zmiany nie zostały utrwalone. Z tego powodu widzimy potrzebę zatrudnienia w strukturach ośrodka psychologa i jeszcze jednego asystenta rodziny. Kolejną potrzebą staje się także uruchomienie programów pomocowych skierowanych bezpośrednio do rodziców w zakresie podnoszenia ich umiejętności i kompetencji rodzicielskich.

Aby sprawnie i efektywnie realizować zadania Programu istotne jest wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinie, zapewniając pracownikom dostęp do ciągłego podwyższania swoich kwalifikacji, wiedzy i umiejętności przez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach itp. Pracownicy MGOPS w Łasku uczestniczyli w szkoleniach on-line.

Pomimo napotykaných trudności związanych z pandemią, działania podejmowane w ramach Programu przynoszą oczekiwane efekty i mając na uwadze dobro rodziny oraz przyszłego pokolenia należy kontynuować podjęte działania.